

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Проректор з навчально-методичної роботи

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Каріна НЕМАШКАЛО

Податкова система

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Спеціальність 072 " Фінанси, банківська справа та страхування "
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма "Митна справа"

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**обов'язкова
українська**

Завідувач кафедри митної справи

Вікторія ТИЩЕНКО

Харків
2021

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри митної справи
Протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Розробники:
Найденко О. Є. к.е.н., доц. кафедри митної справи
Остапенко В. М. к.е.н., доц. кафедри митної справи

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Податкова система України є невід'ємною частиною фінансової системи України. Завдяки податковим надходженням формується лівова частина доходної частини Зведеного бюджету України та забезпечується фінансування різних сфер життєдіяльності держави. Податкова система держави має враховувати напрямки податкової політики держави, оскільки в рамках останньої формуються стратегічні орієнтири розвитку держави та обґрунтовуються шляхи їх реалізації. Завдяки податкам держава здійснює процеси регулювання та стимулювання економічних та соціальних процесів.

Дисципліна «Податкова система» є обов'язковою навчальною дисципліною професійного циклу для підготовки бакалаврів. Її вивчення ґрунтується на засвоєнні економічних дисциплін та оволодінні загальною теорією фінансів. Об'єктом вивчення є податкова система держави. Предметом – економічні відносини щодо перерозподілу валового внутрішнього продукту і національного доходу для створення загальнодержавного централізованого фонду грошових коштів.

Вивчення курсу «Податкова система» особливо актуально в умовах постійного реформування податкового законодавства, імплементації норм законодавства ЄС до українського податкового законодавства, недопущення подвійного оподаткування суб'єктів підприємництва, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, підтримки пріоритетних сфер економіки тощо. Важливим в цій ситуації є постійний моніторинг змін, які відбуваються в податковій сфері, оскільки від цього багато в чому залежить податкова політика, яку буде здійснювати суб'єкт підприємництва. Формування кваліфікованих фахівців для контролюючих органів та працівників з податкового консалтингу та планування має стати одним із пріоритетних завдань держави, оскільки вона має піклуватися про підготовку працівників, які будуть контролювати сплату податків та зборів, а також про формування компетентностей щодо податкового консалтингу та планування з метою якісного ведення податкового обліку та складання звітності суб'єктами підприємництва.

Вивчення навчальної дисципліни «Податкова система» обумовлене необхідністю формування у майбутніх фахівців системи знань з організації та функціонування податкової системи на макrorівні як особливої форми суспільних відносин, підсистеми економічного базису та дослідження теоретичних основ і практичної реалізації питань організації оподаткування на мікрорівні як базової фіскальної сфери країни.

Мета навчальної дисципліни: формування компетентностей з теорії оподаткування та структури податкової системи країни, засвоєння закономірностей їх функціонування на макро- і мікрорівнях як теоретичної основи податкової політики і розвитку податкової системи.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**: вивчення сутності, функцій та ролі оподаткування у ринковій економіці; закономірностей їх еволюційного розвитку; засвоєння теоретичних та організаційних основ податкової системи та податкової політики; ознайомлення з особливостями діяльності Державної податкової служби України; вивчення організаційних особливостей обліку платників податків; вивчення методики розрахунків основних видів загальнодержавних та місцевих податків і зборів; розгляд порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами; аналіз особливостей та умов перекладання податків; дослідження організації альтернативних систем оподаткування; виявлення умов, мотивів та наслідків ухилення платників від сплати податків; теоретичних аспектів стягнення різних видів податків; засад функціонування фінансової системи держави.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	2
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Мікро- та макроекономіка	Основи ЗЕД та митної справи
Економіка України	Митна справа
Економічна теорія	Податковий облік та звітність
Соціальна та економічна історія України	Оподаткування ЗЕД

Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	<p>РН1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем</p> <p>РН2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем</p> <p>РН10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем</p>
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	<p>РН1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем</p> <p>РН2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем</p> <p>РН3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури</p> <p>РН7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>РН8. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.</p> <p>РН9. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію</p> <p>РН13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.</p> <p>РН14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів</p>
ЗК3. Здатність планувати та управляти часом	<p>РН11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування</p> <p>РН17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку</p>
ЗК6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	<p>РН1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем</p> <p>РН2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем</p> <p>РН3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури</p>

	<p>РН4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування</p>
<p>ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)</p>	<p>РН20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення</p>
<p>ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні</p>	<p>РН21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави РН22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні</p>
<p>СК2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури</p>	<p>РН1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем РН2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем РН3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури РН4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування РН5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). РН7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. РН12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності. РН13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів. РН14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. РН15. Спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою у професійній діяльності</p>

	<p>RH18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні</p> <p>RH23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя</p>
<p>СК3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)</p>	<p>RH4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування</p> <p>RH5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>RH7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>RH10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.</p> <p>RH11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування</p> <p>RH14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів</p>
<p>СК4. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач</p>	<p>RH8. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти</p>
<p>СК5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку</p>	<p>RH1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем</p> <p>RH2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем</p> <p>RH10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.</p> <p>RH11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування</p> <p>RH16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати</p>
<p>СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку</p>	<p>RH17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.</p> <p>RH18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи податкової системи України та основні непрямі податки

Тема 1. Сутність та види податків

Сутність податків. Історичні аспекти виникнення й розвитку податків. Поняття податку і збору (обов'язкового платежу). Функції податків: фіскальна, регулююча. Елементи податку: основні, додаткові, факультативні. Податкова ставка. Класифікація податкових ставок. Введення та скасування податків і зборів. Розподіл податків за економічним змістом на прямі і непрямі. Види податків за економічною ознакою об'єкта оподаткування: податки на доходи, капітал, споживання. Види прямих податків. Переваги і недоліки прямих податків, проблеми їх справляння. Види непрямих податків: Переваги і недоліки прямих податків, проблеми їх справляння.

Тема 2. Податкова політика в системі державного регулювання економіки

Поняття податкової політики. Місце та роль податкової політики в державному регулюванні економіки. Мета, принципи та ієрархія завдань податкової політики. Фактори, які визначають напрямки та характер податкової політики. Особливості податкової політики України в період формування ринкових відносин. Елементи й основні принципи податкової політики. Критерії ефективності податкової політики.

Тема 3. Організація податкової системи

Податкова система як засіб реалізації податкової політики держави. Поняття податкової системи і вимоги до неї. Наукові основи побудови податкової системи. Податки в системі державних доходів. Принципи побудови та організації системи оподаткування. Податки як елемент перерозподілу валового національного продукту. Критерії оптимального оподаткування.

Тема 4. Контролюючі органи в сфері оподаткування

Генезис контролюючих органів у сфері оподаткування. Порівняльна характеристика контролюючих органів у сфері оподаткування. Структура Державної податкової служби України. Функції Державної податкової служби України та її завдання. Функції середнього та базового рівня Державної податкової служби. Права органів Державної податкової служби. Обов'язки та відповідальність посадових осіб податкових органів. Податкова міліція: склад, функції, завдання, повноваження, права. Взаємодія органів податкової міліції з органами Державної податкової служби.

Тема 5. Податковий менеджмент

Поняття "податковий менеджмент". Структура податкового менеджменту. Цілі, основні задачі та функції податкового менеджменту. Структура та основні складові державного податкового менеджменту. Поняття та основні характеристики адміністрування податків, податкового контролю, податкового регулювання, державного податкового планування. Структура та основні складові корпоративного податкового менеджменту. Поняття та основні характеристики податкового обліку, корпоративного податкового планування, бюджетування податків.

Тема 6. Перекладання податків

Просте та складне перекладання. Створення умов для запобігання перекладанню податків. Розмежування суб'єктів оподаткування та носіїв податку. Ціноутворення і механізм перекладання непрямих податків. Особливості та умови перекладання податку на прибуток та інших прямих податків.

Тема 7. Податок на додану вартість

Сутність податку на додану вартість і його роль у формуванні доходної частини бюджету. Законодавча і нормативна база оподаткування. Платники податку на додану вартість. Реєстрація осіб як платників податку на додану вартість. Об'єкт оподаткування. Операції, що не є об'єктом оподаткування та звільнені від оподаткування. Особливості визначення бази оподаткування за різними операціями. Ставки податку на додану вартість. Види операцій, що оподатковуються за нульовою ставкою та ставкою 7 відсотків. Податковий облік із ПДВ. Податкові зобов'язання і податковий кредит. Умови, що визначають право платника на податковий кредит. Податкова накладна. Визначення дат виникнення податкових зобов'язань і права на податковий кредит. Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Критерії автоматичного відшкодування ПДВ.

Тема 8. Акцизний податок

Економічна сутність акцизного податку. Законодавча і нормативна база оподаткування. Особливості застосування акцизного податку в Україні. Платники. Об'єкт оподаткування. Перелік підакцизних товарів. Ставки акцизного податку. Порядок визначення сум акцизного податку. Акцизна накладна. Мінімальне податкове акцизне зобов'язання. Особливості оподаткування операцій з імпорту підакцизних товарів. Акцизний податок в операціях із переробки давальницької сировини. Організація і податкове забезпечення транзиту підакцизних товарів. Особливості оподаткування алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Застосування марок акцизного податку. Строки та порядок сплати. Строки подання звітності. Механізм застосування пільг для юридичних та фізичних осіб з акцизного податку.

Тема 9. Мито

Мито як джерело доходів бюджету і як засіб регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Митна політика. Законодавча і нормативна бази оподаткування. Об'єкти оподаткування. Митна вартість товарів. Принципи та методи визначення митної вартості товарів. Експортне та імпортне мито. Антидемпінгове, компенсаційне й спеціальне мито. Платники мита. Види ставок мита (звичайні, пільгові, преференційні) та механізм їх застосування. Справляння мита та порядок його перерахування до бюджету. Пільги. Вантажна митна декларація.

Змістовий модуль 2. Основні прямі податки й інші податки та збори

Тема 10. Податок на прибуток підприємств

Особливості оподаткування прибутку підприємств. Платники податку на прибуток підприємств. Ставки податку. Об'єкт оподаткування. Поняття "основні засоби" та "амортизація". Податкові різниці та порядок їх розрахунку. Амортизація основних засобів. Класифікація основних засобів за групами. Механізм застосування методів амортизації. Порядок розрахунку оподаткованого прибутку. Особливості трансфертного ціноутворення. Пільги щодо податку на прибуток підприємств. Строки сплати податку та подання звітності.

Тема 11. Податок на доходи фізичних осіб

Визначення доходів фізичних осіб. Платники податку. Визначення об'єктів оподаткування. Поняття "податкова знижка". Витрати, які включаються до податкової знижки. Обмеження щодо застосування податкової знижки. Поняття "податкова соціальна пільга". Категорії податкової соціальної пільги. Обмеження щодо застосування податкової соціальної пільги. Податкова документація для фізичних осіб-громадян, фізичних осіб-підприємців та податкових агентів. Умови складання та терміни подання податкової звітності. Ставки податку. Порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету. Особливості нарахування та сплати окремих видів доходів. Особливості оподаткування доходів від підприємницької діяльності.

Тема 12. Плата за ресурси та послуги

Види платежів, що входять до складу рентної плати. Порядок визначення об'єктів та бази оподаткування податків, що входять до складу рентної плати. Ставки рентної плати. Порядок складання та терміни подання податкової звітності з рентної плати. Порядок сплати рентної плати.

Тема 13. Майнові податки та збори

Склад податку на майно. Платники податку на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки. Об'єкт та база оподаткування, ставки податку та пільги з податку на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки. Порядок складання та подання податкової звітності. Порядок сплати податку на нерухоме майно. Форми плати за землю. Суб'єкти плати за землю. Об'єкт оподаткування. Ставки плати за землю. Поняття вартісної оцінки землі. Податкова звітність. Порядок розрахунку і терміни сплати плати за землю. Платники податку. Об'єкт та база оподаткування. Ставки податку та пільги. Порядок складання та подання податкової звітності. Порядок сплати земельного податку. Особливості оподаткування транспортним податком.

Тема 14. Місцеві податки і збори

Перелік місцевих податків та зборів. Порядок встановлення місцевих податків та їх елементів місцевими радами. Туристичний збір. Платники збору. Об'єкт та база оподаткування. Ставки збору та пільги. Порядок складання та подання звітності з туристичного збору. Порядок сплати збору. Податкові агенти зі сплати туристичного збору. Збір за місця для паркування. Платники збору. Об'єкт та база оподаткування збором. Ставки збору та пільги. Порядок складання та подання звітності зі збору за місця для паркування. Порядок сплати.

Тема 15. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва

Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Законодавча і нормативна бази оподаткування. Визначення суб'єктів малого підприємництва. Порядок переходу на роботу за спрощеною системою оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності. Групи платників єдиного податку: критерії та обмеження. Ставки єдиного податку для юридичних осіб. Об'єкт і база оподаткування. Ставки єдиного податку для різних груп платників. Перелік податків і зборів, за рахунок яких сплачується єдиний податок. Податкова документація платників єдиного податку. Порядок складання та подання податкової звітності. Строки сплати єдиного податку до бюджету.

Тема 16. Ухилення від податків

Види податкових правопорушень. Відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства. Специфіка відмивання доходів, здобутих злочинним шляхом.

Перелік офшорних зон. Порядок оподаткування в офшорних зонах. Організаційно-правове забезпечення боротьби з відмиванням доходів незаконного походження. Кримінальна відповідальність за податкові правопорушення.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

Під час викладання навчальної дисципліни будуть застосовано такі методи навчання та викладання:

Проблемні лекції – спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються виокремленням головних висновків з питань, що розглядаються. Під час читання лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, що відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді:

проблемна лекція з питання: Історія оподаткування (за темою 1)

проблемна лекція з питання: Принципи побудови податкової системи (за темою 3)

проблемна лекція з питання: Податкове регулювання (за темою 5)

проблемна лекція з питання: Бюджетне відшкодування ПДВ (за темою 7)

проблемна лекція з питання: Типи митних декларацій (за темою 9)

проблемна лекція з питання: Податкова знижка (за темою 11)

проблемна лекція з питання: Транспортний податок (за темою 13)

проблемна лекція з питання: Фіксований сільськогосподарський податок (за темою 15)

Міні-лекції – характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень:

міні-лекція з питання: Цілі податкової політики (за темою 2)

міні-лекція з питання: Види податкових перевірок (за темою 4)

міні-лекція з питання: Види перекладань податків (за темою 6)

міні-лекція з питання: Акцизні склади (за темою 8)

міні-лекція з питання: Податкові різниці (за темою 10)

міні-лекція з питання: Екологічний податок (за темою 12)

міні-лекція з питання: Туристичний збір (за темою 14)

міні-лекція з питання: Кримінальна відповідальність за порушення законодавства (за темою 16)

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та практичних занять у формі: експрес-опитувань, ділових ігор, виконання практичних завдань, презентацій результатів власних досліджень, написання есе.

модульний контроль, що проводиться у формі поточних контрольних робіт.

Сформовані компетентності оцінюються під час проведення експрес-опитувань за матеріалами лекційних занять. Всього передбачено проведення шістьох експрес-опитувань, кожне з яких буде включати по 10 тестових запитань за відповідними темами. Відповіді на тестові запитання студентів будуть оцінюватися наступним чином:

- 10 правильних відповідей – 3 бали;
- 9 правильних відповідей – 2,5 бали;
- 8 правильних відповідей – 2 бали;
- 7 – 6 правильних відповідей – 1,5 бали;
- 5 правильних відповідей – 1 бал;
- 4 – 3 правильних відповідей – 0,5 балів;
- менше 3 правильних відповідей – 0 балів.

Практичні (лабораторні) заняття:

Під час практичних занять студенти виконують есе; практичні завдання; презентацію за статистичним збірником Міністерства фінансів України; приймають участь у діловій грі.

Обсяг есе складає 8 – 10 сторінок. Тематика есе розміщена на сайті ПНС. За виконання есе студенти можуть отримати 4 бали. Критерії оцінювання есе:

- 1,5 бали – характеристика історичних аспектів обраного питання;
- 1 бал – характеристика діючого законодавства щодо обраного питання;
- 1 бал – рекомендації щодо вирішення існуючих проблем щодо обраного питання;
- 0,5 балів – висновки за есе.

В процесі навчання передбачено виконання студентами чотирьох практичних завдань, в процесі яких вони будуть обчислювати податкові зобов'язання за податками та зборами. За виконання кожного практичного завдання студенти отримують оцінку 4 бали. Критерії оцінювання практичних завдань:

5 балів – податкові зобов'язання обчислені без помилок за наявності методики, формул розрахунку та посилань на статті Податкового кодексу України;

4 бали – податкові зобов'язання обчислені без помилок за наявності методики, формул розрахунку, але без посилань на статті Податкового кодексу України;

3 бали – податкові зобов'язання обчислені з незначними помилками за наявності методики, формул розрахунку та посилань на статті Податкового кодексу України;

2 бали – податкові зобов'язання обчислені з незначними помилками за наявності методики, формул розрахунку та без посилань на статті Податкового кодексу України;

1 бал – податкові зобов'язання обчислені із значними помилками та відсутні посилання на статті Податкового кодексу України.

В процесі навчання передбачено підготовку студентами презентації за статистичним збірником Міністерства фінансів України. Критерії оцінювання презентації:

3 бали – презентація включає аналіз надходжень податків та зборів, доходів та витрат бюджету відповідного регіону України;

1,5 бали – презентація включає тільки аналіз надходжень податків та зборів.

Проведення ділової гри передбачає ділення студентів на три команди та відповіді на 20 запитань за темами навчальної дисципліни. Бали за участь в діловій грі розподіляються наступним чином:

3 бали – кожен студент з команди, яка посіла перше місце;

2 бали – кожен студент з команди, яка посіла друге місце;

1 бал – кожен студент з команди, яка посіла третє місце.

Самостійна робота.

Самостійна робота студентів передбачає формування вмінь та навичок за допомогою Податкового кодексу та нормативно правових актів вирішувати евристичні, стереотипні та діагностичні завдання під час поточних контрольних робіт.

Під час викладання навчальної дисципліни передбачено виконання студентами двох поточних контрольних робіт, кожна з яких передбачає виконання одного стереотипного завдання, одного евристичного завдання та двох діагностичних завдань. За кожну контрольну роботу студент може отримати 9 балів. Критерії оцінювання поточних контрольних робіт:

0,5 балів – правильне формулювання основних визначень за темами дисципліни;

0,5 балів – формулювання основних визначень за темами дисципліни з невеликими помилками;

Евристичне завдання (2 бали):

1 бал – правильне посилання на статтю Податкового кодексу України;

1 бал – за правильну інтерпретацію норми Податкового кодексу України.

Діагностичне завдання (по 3 бали за кожне з двох завдань):

1 бали – правильне посилання на статтю Податкового кодексу України;

1,5 балів – правильне визначення податкових зобов'язань;

0,5 балів – формулювання висновків за вирішеним завданням.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового іспиту, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається з 20 тестів (стереотипне завдання) та 3 практичних завдань (двох діагностичних та одного евристичного), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Екзаменаційний білет включає:

Стереотипне завдання: максимальна кількість балів 20;

Діагностичне завдання № 1: максимальна кількість балів 5;

Діагностичне завдання № 2: максимальна кількість балів 5;

Евристичне завдання: максимальна кількість балів 10.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Загальна таблиця балів за виконання завдань за навчальною дисципліною:

Види навчальних завдань	Максимальна кількість балів
Експрес-опитування (загальна кількість чотири – кожне оцінюється по три бали)	12
Написання есе	4
Лабораторні роботи (загальна кількість п'ять – кожна оцінюється по чотири бали)	20
Презентація	3
Ділова гра	3
Поточні контрольні роботи (загальна кількість дві – кожна оцінюється по 15 балів)	18
Іспит	40
Всього	100

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Рейтинг план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1. Сутність та види податків	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція: Історія оподаткування	Експрес-опитування	4
	Практичне заняття	Есе на тему: Проблеми та перспективи оподаткування в Україні	Есе	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Теорії податків		
Тема 2. Податкова політика в системі державного регулювання економіки	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція: Цілі податкової політики		
	Практичне заняття	Типи податкової політики		
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Критерії ефективності податкової політики		
Тема 3. Організація податкової системи	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція: Принципи побудови податкової системи		
	Практичне заняття	Критерії оптимального оподаткування	Завдання	4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Податки як елемент перерозподілу валового національного продукту		

Тема 4. Контролюючі органи в сфері оподаткування	Аудиторна робота			
	Лекція	Міні-лекція: Види податкових перевірок	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Складання плану податкових перевірок		
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Оскарження рішень контролюючих органів		
Тема 5. Податковий менеджмент	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція: Податкове регулювання		
	Практичне заняття	Види податкових пільг		
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Бюджетування податків		
Тема 6. Перекладання податків	Аудиторна робота			
	Лекція	Міні-лекція: Види перекладань податків		
	Практичне заняття	Схема перекладання податків на фізичних осіб		
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Ціноутворення і механізм перекладання непрямих податків		
Тема 7. Податок на додану вартість	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція: Бюджетне відшкодування ПДВ		
	Практичне заняття	Обчислення ПДВ	Завдання	4
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Критерії ризиковості податкових накладних		
Тема 8. Акцизний податок	Аудиторна робота			
	Лекція	Міні-лекція: Акцизні склади	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Ділова гра: Маркування підакцизної продукції		3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Податкові векселі		

Тема 9. Мито	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція: Типи митних декларацій		
	Практичне заняття	Обчислення імпортного мита	Завдання	4
	Практичне заняття	Контрольна робота	Звіт	9
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Преференційне мито			
Тема 10. Податок на прибуток підприємств	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція: Податкові різниці		
	Практичне заняття	Обчислення суми амортизації основних засобів		
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Трансфертне ціноутворення			
Тема 11. Податок на доходи фізичних осіб	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція: Податкова знижка	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Обчислення суми податкової соціальної пільги	Завдання	4
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Оподаткування податком на доходи різних видів доходів			
Тема 12. Плата за ресурси гт. послуги	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція: Екологічний податок		
	Практичне заняття	Обчислення суми податку за викиди забруднюючих речовин		
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Рентна плата за воду			
Тема 13. Майнові податки гт. збори	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція: Транспортний податок		
	Практичне заняття	Обчислення суми податку на майно для фізичних осіб-громадян		
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Плата за землю			

Тема 14. Місцеві податки і збори	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція: Туристичний збір	Експрес-опитування	3
	Практичне заняття	Обчислення суми єдиного податку	Завдання	4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Податкові агенти зі сплати туристичного збору		
Тема 15. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція: Фіксований сільськогосподарський податок		
	Практичне заняття	Презентація	Презентація	3
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Типи оцінки земельних ділянок для цілей оподаткування		
Тема 16. Ухилення від податків	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Міні-лекція: Кримінальна відповідальність за порушення законодавства		
	Практичне заняття	Контрольна робота	Звіт	9
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Порядок оподаткування в офшорних зонах		
			Іспит	40

Рекомендована література

Основна

1. Іванов Ю. Б. Податковий облік і звітність : підручник / Ю. Б. Іванов, В. В. Карпова, О. Є. Найденко. – К. : Знання, 2011. – 710 с.
2. Організація податкового процесу: навч. посіб. / О. Є. Найденко, К. В. Давискіба. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 268 с. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=917>
3. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій : навч. посіб. / під ред. Ю. Б. Іванова, І. А. Майбурова. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2010. – 492 с.
4. Податкова система : навчальний посібник / Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Ю. Б. Іванова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 410 с.
5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // Голос України. – 2010. – № 229–230. – С. 1–56.

Додаткова

6. Найденко О. Є. Обґрунтування цілей податкової політики держави / О. Є. Найденко // Економіка розвитку. – 2018. – № 2 (86). – С. 13–23.

7. Найденко О. Є. Обґрунтування інструментів податкового регулювання для підтримки малозабезпечених верств населення / О. Є. Найденко // Економіка розвитку – 2019. – № 3. – С. 45–57.

8. Найденко О. Є. Досвід оподаткування пенсій в зарубіжних країнах / О. Є. Найденко, С. В. Журавко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – №19. – С. 415–421.

Інформаційні ресурси

9. Податковий система. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7435>

10. Офіційний сайт ДПСУ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tax.gov.ua/>